

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра екології, географії та туризму

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВК 16 «Глобальні проблеми сучасності»

Галузь знань 01 «Освіта/Педагогіка»

спеціальність 014.07 «Середня освіта (географія)»

освітньо-професійна програма «Середня освіта (географія)»

факультет психолого-природничий

Рівне - 2019

Робоча програма навчальної дисципліни «Глобальні проблеми сучасності» для здобувачів вищої освіти спеціальності 014 «Середня освіта (географія)» за освітньо-професійною програмою «Середня освіта (географія)» галузі знань 01 «Освіта / Педагогіка» на другому (магістерському) рівні вищої освіти.

Мова навчання українська.

Розробники: **Лико Д.В.**, доктор сільськогосподарських наук, професор кафедри екології, географії та туризму;
Портухай О.І., кандидат сільськогосподарських наук, професор кафедри екології, географії та туризму;

Робоча програма навчальної дисципліни «Глобальні проблеми сучасності» затверджена на засіданні кафедри екології, географії та туризму РДГУ.

Протокол № 10 від «27» серпня 2019 року

Завідувач кафедри екології, географії та туризму проф. Лико Д.В.

Робоча програма схвалена навчально-методичною комісією психолого-природничого факультету за спеціальністю 014 Середня освіта (Географія)

Протокол № 5 від «27» серпня 2019 року

Голова навчально-методичної комісії психолого-природничого

факультету

(доц. Павелків В.Р.)

© Лико Д.В., Портухай О.І., 2019
© РДГУ, 2019

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 4,0	Галузь знань 01 «Освіта/Педагогіка»	вибіркова	
Модульних блоків — 1	Спеціальність: 014 «Середня освіта (Географія)»	Рік підготовки:	
Змістових модулів — 3		1-й	1-й
Загальна кількість годин — 120		Семестр	
		2-й	2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних — 3,0 самостійної роботи студента — 1,5	Другий (магістерський) рівень вищої освіти	Лекції	
		18 год.	4
		Практичні роботи	
		22 год.	6
		Самостійна робота студента	
		80 год.	110
		Аудиторна індивідуальна робота: 8 год.	
Вид контролю: залік			
Передумови вивчення дисципліни: прослуханий курси дисципліни Людина і природа			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Глобальні проблеми сучасності» є ознайомлення здобувачів вищої освіти з питаннями, що стосуються об'єкта, предмета, особливостей історичного розвитку та головних наукових положень глобальних проблем людства;

Завдання дисципліни:

- визначити геопросторові особливості перебігу головних глобальних проблем сучасності: збереження миру, демографічної, сировинної, енергетичної, продовольчої, екологічної, тощо;
- вивчити методики обчислення індексів: миру, суспільного здоров'я, людського розвитку, тероризму, сталого розвитку, глобалізації;
- висвітлити сучасні глобальні та регіональні аспекти гостроти глобальних проблем людства, а також їхній вплив на політичні та демо-соціоекономіко-екологічні процеси в Україні.

Перелік **загальних компетентностей** студента після вивчення дисципліни відповідно до освітньо-професійних програм:

ЗК 2. Знання і розуміння предметної області та розуміння професії;

ЗК 3. Здатність до абстрактного та аналітичного мислення й генерування ідей;

ЗК 9. Прагнення до здоров'я, благополуччя і безпеки та збереження навколишнього середовища;

ФК 3. Здатність демонструвати загальну структуру географічної науки на основі взаємозв'язку основних учень про будову географічної оболонки Землі, стратегію сталого розвитку, фізико-географічні особливості материків і океанів, про соціально-економічний розвиток України, країн та регіонів світу;

ФК 4. Здатність орієнтуватися у світовому й національному географічному освітньо-науковому просторі в контексті необхідності постійного розширення і актуалізації географічних знань для підвищення професійної майстерності;

ФК 7. Здатність встановлювати роль і місце України у сучасному глобалізованому світі в контексті географічних чинників її розвитку, аналізувати і пояснювати особливості геопросторової організації ландшафтних систем, ресурсного потенціалу, населення і господарства України;

3. Очікувані результати навчання

Вивчення дисципліни «Глобальні проблеми сучасності» сприяє отриманню наступних **програмних результатів навчання** освітньо-професійної програми підготовки магістра:

ПРН 2. Знати структуру та базові принципи функціонування світового та національного географічного простору, сучасні концепції географічної науки і освіти.

ПРН 3. Уміти описувати основні механізми функціонування природних і суспільних географічних систем, окремих її компонентів, класифікувати зв'язки і залежності між компонентами, уміти визначати причини, перебіг і наслідки процесів, що відбуваються у просторових системах, абстрактно та аналітично мислити, генерувати ідеї.

ПРН 4. Знати особливості просторових відносин у природі та суспільстві, просторову диференціацію географічного середовища і соціально-економічної діяльності людини, функціональні і просторові зв'язки та взаємозалежності у системі «природа-населення-господарство» на різних територіальних рівнях.

ПРН 6. Знати базовий поняттєвий, термінологічний, концептуальний апарат конкретних галузей географії (у тому числі й на іноземній мові), їх теоретичні й емпіричні досягнення в природничій та суспільній географії, порівнювати різні погляди на проблемні географічні питання.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретико-методичні засади вивчення глобальних проблем людства

Лекція 1. Поняття про глобальні проблеми. Класифікація глобальних проблем

Поняттєво-термінологічний апарат. Критерії глобальності. Наукові підходи до трактування глобальних проблем. Місце глобальних проблем у системі глобалістики. Суспільно-географічні аспекти глобальних проблем. Роль Римського клубу, міжнародних організацій, закордонних і українських учених у дослідженні глобальних проблем. Критерії класифікації глобальних проблем. Еволюція наукових підходів до класифікації глобальних проблем.

Лекція 2. Тематика глобальних проблем людства у доповідях провідних учених світу

Історія еволюції та виникнення Римського клубу. Проекти “Світова динаміка” Дж. Форрестера і “Межі зростання” Д. Медоуза. П’ять головних тенденцій світового розвитку. Концепція “Обмеженого зростання і розвитку” в доповіді Е. Пестеля “За межами росту”. Проблематика людини в теоретичній і практичній діяльності Римського клубу. Тематика глобальних проблем людства у доповідях ПРООН.

Змістовий модуль 2. Соціо-економіко-екологічні глобальні проблеми

Лекція 3. Глобальна демографічна проблема

Глобальна демографічна проблема та її місце в ієрархії глобальних проблем. Взаємозв’язок та взаємозалежність з іншими глобальними проблемами. Особливості демографічної глобалізації та її значення у формуванні глобальної демографічної проблеми. Суспільно-географічні аспекти глобальної демографічної проблеми в умовах глобалізації. Ступінь впливу різних чинників на світові демографічні тенденції.

Лекція 4. Глобальна проблема міграції населення і біженців

Сутність глобальної проблеми міграції населення і біженців. Глобалізація міграції населення і біженців на початку XXI ст. Взаємозв’язок та взаємозалежність з іншими глобальними проблемами. Суспільно-географічні аспекти глобальної проблеми міграції населення та біженців. Сучасні передумови міграції населення та вимушеного переміщення. Загрози та виклики перед суспільством виїзду / приїзду мігрантів / біженців.

Лекція 5. Глобальна проблема збереження здоров’я населення

Здоров’я населення планети як необхідна умова прогресу цивілізації на початку XXI ст. Суспільно-географічні аспекти проблеми здоров’я населення. Ступінь впливу різних чинників на формування здоров’я населення. Вплив науково-технічного прогресу на здоров’я людини та сферу охорони здоров’я. Індикатори та показники стану здоров’я населення країн світу. Методика обчислення стану здоров’я населення країн світу. Програма здоров’я ВООЗ і продовження життя людини в контексті глобальних проблем. Шляхи подолання сучасних тенденцій погіршення здоров’я населення світу.

Лекція 6. Глобальна сировинна проблема

Сутність та причини глобальної сировинної проблеми. Місце в ієрархії глобальних проблем. Взаємозв’язок з іншими глобальними проблемами. Роль непаливних мінеральних ресурсів у розвитку і прогресі людського суспільства. Проблема вичерпності мінеральних ресурсів. Історична, фізична, економічна, екологічна межі вичерпності мінеральних ресурсів. Прогнози щодо швидкого вичерпання мінеральних ресурсів у перших доповідях Римського клубу. Оптимістичні та песимістичні прогнози щодо оцінки запасів непаливних мінеральних ресурсів. Сировинна криза та її наслідки. Способи вирішення глобальної сировинної проблеми. Проблема раціонального ресурсоспоживання як один із напрямів вирішення глобальної сировинної проблеми.

Лекція 7. Глобальна енергетична проблема

Глобальна енергетична проблема та її роль у загостренні енергетичної ситуації у світі на початку XXI ст. Місце в ієрархії глобальних проблем. Суспільно-географічні аспекти глобальної енергетичної проблеми. Особливості географії запасів енергетичних ресурсів у

світі. Традиційні й альтернативні джерела енергії. Рівень виробництва і споживання енергетичних ресурсів у глобальному і макрорегіональному вимірах. Головні підходи до гарантування енергетичної безпеки на глобальному рівні. Довготерміновий прогноз розвитку світової енергетики. Прогнозні сценарії розвитку світової енергетики МЕА. Місце України в глобальній енергетичній проблемі.

Лекція 8. Глобальна продовольча проблема

Сутність і причини глобальної продовольчої проблеми. Місце в ієрархії глобальних проблем. Взаємозв'язок і взаємозалежність з іншими глобальними проблемами. Суспільно-географічні аспекти продовольчої проблеми. Продовольча ситуація у світі упродовж ХХ ст. Ступінь впливу різних чинників на продовольчу ситуацію у світі на початку ХХІ ст. Продовольча безпека. Світова продовольча безпека. Національна продовольча безпека. Торгівля продовольчими товарами.

Змістовий модуль 3. Глобальне управління.

Лекція 9. Глобальна проблема формування нового світового порядку

Співвідношення понять: “міжнародний порядок”, “світовий порядок”, “новий світовий порядок”. Особливості актуального світового порядку. Глобальне управління. Наукові підходи до трактування категорії “глобальне управління” українських та закордонних учених. Суб'єкти глобального управління. Структура сучасної системи глобального управління. Напрями трансформації актуального світового порядку. Концепції нового світового порядку. “Саміт тисячоліття” ГА ООН та його вплив на створення моделей нового світового порядку.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1.												
Змістовий модуль 1. Теоретико-методичні засади вивчення глобальних проблем людства												
Лекція 1. Поняття про глобальні проблеми. Класифікація глобальних проблем	14	2	2	–	–	10	15	1	2	–	–	12
Лекція 2. Тематика глобальних проблем людства у доповідях провідних учених світу	12	2	2	–	–	8	12	–	–	–	–	12
Змістовий модуль 2. Соціо-економіко-екологічні глобальні проблеми												
Лекція 3. Глобальна демографічна проблема	16	2	4	–	–	10	15	1	2	–	–	12
Лекція 4. Глобальна проблема міграції населення і біженців	12	2	2	–	–	8	12	–	–	–	–	12
Лекція 5. Глобальна	14	2	4	–	–	8	10	–	–	–	–	10

проблема збереження здоров'я населення												
Лекція 6. Глобальна сировинна проблема	14	2	2	–	–	10	14	–	–	–	–	14
Лекція 7. Глобальна енергетична проблема	14	2	2	–	–	10	15	1	–	–	–	14
Лекція 8. Глобальна продовольча проблема	12	2	2	–	–	8	12	–	–	–	–	12
Змістовий модуль 3. Глобальне управління												
Лекція 9. Глобальна проблема формування нового світового порядку	12	2	2	–	–	8	15	1	2	–	–	12
Усього годин	120	18	22	–	–	80	120	4	6	–	–	110

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Класифікація глобальних проблем людства	2
2	Діяльність міжнародних інституцій з дослідження глобальних проблем	2
3	Вивчення суспільно-географічних аспектів глобальної демографічної проблеми	2
4	Вивчення впливу різних чинників на міграцію населення	2
5	Вивчення стану здоров'я населення різних країн світу	2
6	Вивчення індикаторів вимірювання рівня бідності як однієї з глобальних проблем сучасності	2
7	Вивчення запасів країн світу непаливними мінеральними ресурсами	2
8	Вивчення рівня виробництва і споживання енергетичних ресурсів	2
9	Вивчення проблеми голоду та стимулів і загроз її подолання	2
10	Вивчення концепції сталого розвитку у сучасній глобалістиці	2
11	Вивчення концепцій глобального управління	2
Разом		22

7. Самостійна робота

№	Тематика	Кількість годин	
1.	Поняття «глокалізація», «глобалізм», «глобалізація» Характеристика процесу глобалізації в концепції З. Баумана .	10	12
2.	Формування сучасних парадигм глобалістики: наукові школи.	8	12
3.	Характеристика демографічної структури світового населення. Процес	10	12

	демографічного старіння як характеристика сучасного етапу глобального світу.		
4.	Динаміка міжнародної міграції за макрорегіонами світу. Потенційні регіони можливого формування біженців.	8	12
5.	Проблеми, що утворюють групу «суспільство - природа». Низька якість медичних послуг - глобальна проблема людства	8	10
6.	Вплив економічної глобалізації світу. Глобальна сировинна проблема.	10	14
7.	Довготерміновий прогноз розвитку світової енергетики. Прогнозні сценарії розвитку світової енергетики МЕА.	10	14
8.	Проблеми, що входять до блоку «людина - суспільство». Глобальна проблема голоду та переїдання.	8	12
9.	Основні принципи та засади глобального менеджменту.	8	12
Всього		80	110

Примітка: 80*/110 – денна форма/ заочна форма навчання

8. Індивідуальні завдання

Підготувати у вигляді презентації наступну інформацію про країни :

- глобальний індекс миру;
- динаміка населення;
- народжуваність, смертність, вікова структура;
- індекс людського розвитку;
- загальна кількість міжнародних мігрантів;
- середньорічна зміна обсягу мігрантів;
- рівень імміграції та еміграції;
- стан здоров'я населення;
- поширення ВІЛ-інфекції;
- індекс багатовимірної бідності;
- запаси, видобування і споживання мінеральних ресурсів;
- кількість населення, що не доїдає.

Країну вибрати з переліку, наведеному у таблиці.

Сінгапур	Куба	Лівія	Узбекистан
Італія	Південна Корея	Угорщина	Філіппіни
Австралія	Об'єднані Арабські Емірати	Китай	Азербайджан
Швейцарія	Кувейт	Шрі-Ланка	Тринідад і Тобаго
Японія	Чехія	Естонія	Непал
Ізраїль	Сполучені Штати Америки	Колумбія	Індонезія
Іспанія	Боснія і Герцеговина	Алжир	Білорусь
Нідерланди	Бахрейн	Маврікій	Монголія
Швеція	Хорватія	Венесуела	Болівія
Німеччина	Мексика	В'єтнам	Бангладеш
Кіпр	Албанія	Єгипет	Мадагаскар
Австрія	Панама	Парагвай	Східний Тімор
Франція	Польща	Марокко	Росія
Канада	Уругвай	Йорданія	Ірак
Нова Зеландія	Сирія	Домініканська Республіка	Україна
Греція	Македонія	Ліван	Пакистан
Гонконг	Туреччина	Румунія	Киргизстан

Норвегія	Туніс	Бразилія	Гана
Ірландія	Оман	Грузія	Індія
Бельгія	Еквадор	Саудівська Аравія	Туркменістан
Велика Британія	Аргентина	Болгарія	Лаос
Фінляндія	Словаччина	Сербія	Камбоджа
Португалія	Перу	Гондурас	Гаїті
Коста-Ріка	Малайзія	Іран	Ємен
Словенія	Нікарагуа	Таїланд	Казахстан
Данія	Чилі	Сальвадор	Зінбабве

9. Методи навчання

- МН1 – словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
МН2 – практичний метод (практичні заняття);
МН3 – наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій);
МН4 – робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
МН5 – відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
МН6 – самостійна робота (розв'язання завдань);
МН7 – індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти.

10. Методи оцінювання.

- МО2 – усне або письмове опитування
МО4 – тестування;
МО5 – командні проекти;
МО6 – реферати, есе;
МО7 – презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
МО8 – презентації та виступи на наукових заходах;
МО9 – захист лабораторних і практичних робіт;
МО10 – залік.

11. Засоби діагностики результатів навчання

- стандартизовані тести;
- командні проекти;
- аналітичні звіти, реферати, есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- завдання на тренажерах.

12. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
74–81	C		
64–73	D	задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю	не зараховано

		повторного складання	з можливістю повторного складання
1–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота									ІНДЗ	Сума	
ЗМ 1		ЗМ 2						ЗМ 3			
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	20	100	
6	6	6	6	9	6	6	6	9			
Модульний контроль - 5		Модульний контроль - 10						Модульний контроль - 5			

T1, T2... T9 — теми лекцій.

Робота здобувачів на практичних заняттях оцінюється за п'ятибальною шкалою:
 – перевірка готовності студентів до виконання практичних робіт, своєчасне виконання та захист – 3 бали;
 – виконання самостійної роботи – 3 бали.

14. Методичне забезпечення

1. Опорний конспект лекцій з дисципліни «Глобальні проблеми сучасності».
2. Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи.
3. Методичні рекомендації до практичних занять з дисципліни.
4. Тестові завдання для здійснення проміжного контролю знань з дисципліни.
6. Тестові завдання для здійснення підсумкового контролю знань з дисципліни.

15. Питання для підготовки до підсумкового контролю

1. Критерії глобальності. Наукові підходи до трактування глобальних проблем.
2. Суспільно-географічні аспекти глобальних проблем. Роль
3. Критерії класифікації глобальних проблем. Еволюція наукових підходів до класифікації глобальних проблем.
4. Історія еволюції та виникнення Римського клубу.
5. Проекти “Світова динаміка” Дж. Форрестера і “Межі зростання” Д. Медоуза. П'ять головних тенденцій світового розвитку.
6. Концепція “Обмеженого зростання і розвитку” в доповіді Е. Пестеля “За межами росту”.
7. Проблематика людини в теоретичній і практичній діяльності Римського клубу. Тематика глобальних проблем людства у доповідях ПРООН.
8. Глобальна демографічна проблема та її місце в ієрархії глобальних проблем.
9. Особливості демографічної глобалізації та її значення у формуванні глобальної демографічної проблеми.
10. Суспільно-географічні аспекти глобальної демографічної проблеми в умовах глобалізації.
11. Ступінь впливу різних чинників на світові демографічні тенденції.
12. Сутність глобальної проблеми міграції населення і біженців.
13. Взаємозв'язок та взаємозалежність з іншими глобальними проблемами.
14. Суспільно-географічні аспекти глобальної проблеми міграції населення та біженців.

15. Загрози та виклики перед суспільством виїзду / приїзду мігрантів / біженців.
16. Здоров'я населення планети як необхідна умова прогресу цивілізації на початку XXI ст.
17. Суспільно-географічні аспекти проблеми здоров'я населення.
18. Ступінь впливу різних чинників на формування здоров'я населення.
19. Програма здоров'я ВООЗ і продовження життя людини в контексті глобальних проблем.
20. Шляхи подолання сучасних тенденцій погіршення здоров'я населення світу.
21. Сутність та причини глобальної сировинної проблеми.
22. Роль непаливних мінеральних ресурсів у розвитку і прогресі людського суспільства.
23. Проблема вичерпності мінеральних ресурсів. Історична, фізична, економічна, екологічна межі вичерпності мінеральних ресурсів.
24. Оптимістичні та песимістичні прогнози щодо оцінки запасів непаливних мінеральних ресурсів.
25. Проблема раціонального ресурсоспоживання як один із напрямів вирішення глобальної сировинної проблеми.
26. Глобальна енергетична проблема та її роль у загостренні енергетичної ситуації у світі на початку XXI ст.
27. Суспільно-географічні аспекти глобальної енергетичної проблеми.
28. Особливості географії запасів енергетичних ресурсів у світі.
29. Традиційні й альтернативні джерела енергії.
30. Рівень виробництва і споживання енергетичних ресурсів у глобальному і макрорегіональному вимірах.
31. Головні підходи до гарантування енергетичної безпеки на глобальному рівні.
32. Довготерміновий прогноз розвитку світової енергетики. Прогнозні сценарії розвитку світової енергетики МЕА.
33. Місце України в глобальній енергетичній проблемі.
34. Сутність і причини глобальної продовольчої проблеми. Місце в ієрархії глобальних проблем.
35. Суспільно-географічні аспекти продовольчої проблеми.
36. Продовольча ситуація у світі упродовж XX ст.
37. Ступінь впливу різних чинників на продовольчу ситуацію у світі на початку XXI ст.
38. Продовольча безпека. Світова продовольча безпека. Національна продовольча безпека.
39. Співвідношення понять: "міжнародний порядок", "світовий порядок", "новий світовий порядок".
40. Особливості актуального світового порядку.
41. Глобальне управління. Наукові підходи до трактування категорії "глобальне управління" українських та закордонних учених.
42. Суб'єкти глобального управління. Структура сучасної системи глобального управління.
43. Напрями трансформації актуального світового порядку.
44. Концепції нового світового порядку. "
45. Саміт тисячоліття" ГА ООН та його вплив на створення моделей нового світового порядку.

16. Рекомендована література

Основна література

1. Білорус О. Г. Глобалістика. Науковий глосарій і бібліографія / О. Г. Білорус. — К. : [б. в.], 2000. — 169 с.
2. Географія світового господарства (з основами економіки) : навч. посібник / [за ред. Я. Б. Олійника, І. Г. Смирнова та ін.]. — К. : Знання, 2011. — 640 с.
3. Глобалістика : енциклопедія / [глав. ред. И. И. Мазур, А. Н. Чумаков]. — М. : Радуга, 2003. — 1328 с.
4. Глобалізація і безпека розвитку : монографія / О. Г. Білорус, Д. Г. Лук'яненко [та ін.]. — К. : КНЕУ, 2001. — 733 с.

5. Глобальні проблеми світу : атлас. — К. : Картографія, 2009. — 144 с.
6. *Книш М. М.* Політико-географічна глобалістика : навч. посібник / М. М. Книш, Л. І. Котик. — Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2014. — 484 с.
7. *Книш М.* Глобальні проблеми людства : навч. Посібник / М. Книш, Л.Котик. — Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2015. — 330 с.
8. *Лукашевич В. М.* Глобалістика : навч. посібник / В. М. Лукашевич ; [2-ге вид., доп. і перероб.]. — Львів : Новий Світ-2000, 2010. — 440 с.
9. *Масляк П. О.* Країнознавство : підручник / П. О. Масляк. — К. : Знання, 2008. — 292 с.
10. *Суліма Є. М.* Глобалістика : підручник / Є. М. Суліма, М. А. Шепелєв. — К. : Вища школа, 2010. — 544 с.
11. *Топчієв О. Г.* Основи суспільної географії : навч. посібник / О. Г. Топчієв. — Одеса : Астропринт, 2009. — 544 с.
12. *Шаблій О. І.* Основи загальної суспільної географії : підручник / О. І. Шаблій. — Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. — 444 с.
12. *Castree N.* A Dictionary of Human Geography / N. Castree, R. Kitchin, A. Rogers. — Oxford : Oxford University Press, 2013. — 592 p.
13. *Fellmann J.* Human Geography : Landscapes of human activities / J. Fellmann, A. Getis, J. Getis ; [10th ed.]. — Boston : McGraw Hill, 2009. — 546 p.
14. International Encyclopedia of Human Geography in 12 volumes. — Amsterdam : Elsevier, 2009.
15. *Timothy J. Fik.* The Geography of Economic Development. Regional Changes, Global Challenges / Fik J. Timothy ; [2th ed.]. — Boston, 2000. — 294 p.

Допоміжна література

1. *Бауман З.* Плинні часи : життя в добу непевності / З. Бауман [пер. з англ. А. Марчинського]. — К. : Критика, 2013. — 176 с.
2. *Бебик В. М.* Сучасна глобалістика : провідні концепції і модерна практика : навч. посібник / В. М. Бебик [та ін.]. — К. : Ун-т “Україна”, 2006. — 208 с.
3. *Бжезінський З.* Вибір : світове панування чи світове лідерство / З. Бжезінський ; [пер. з англ.]. — К. : Києво-Могилянська академія, 2006. — 203 с.
4. *Білецький М. І.* Соціальна географія : навч. посібник / М. І. Білецький, І. В. Ванда, Л. І. Котик. — Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2014. — 468 с.
5. *Білецький М. І.* Соціальна географія : словник-довідник / М. І. Білецький, І. В. Ванда, Л. І. Котик. — Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2014. — 164 с.
6. *Блій де Г.* Географія : світи, регіони, концепти / Г. де Блій, П. Муллер, О. Шаблій ; [пер. з англ. ; передмова та розділ “Україна” О. І. Шаблія]. — К. : Либідь, 2004. — 740 с.
7. *Гаврилишин Б.* До ефективних суспільств : Дорогокази в майбутнє : доповідь Римському клубові / Б. Гаврилишин ; [упорядн. В. Рубцов ; 3-тє вид., доп.]. — К. : ПУЛЬСАРИ, 2009. — 248 с.
8. *Гантінгтон С.* Протистояння цивілізацій та зміна світового порядку / С. Гантінгтон ; [пер. з англ.]. — Львів : Кальварія, 2006. — 473 с.
9. *Гелд Д.* Глобалізація/антиглобалізація / Д. Гелд, Е. Мак-Грю. — К. : КІС, 2004. — 180 с.
10. Глобалізація світового господарства : геопросторових вимір : монографія / О. О. Любіцева [та ін.]. — К. : КНУ ім. Т. Шевченка, 2010. — 160 с.
11. Глобальні зміни світу — 2025 : доповідь Національної розвідувальної ради США / [пер. з англ.]. — Львів : Літопис, 2010. — 188 с.
12. *Книш М. М.* Глобалізація терористичної діяльності / М. М. Книш, Л. І. Котик // Географія та туризм : наук. зб. / [Ред. кол. : Я. Б. Олійник (відп. ред.) та ін.]. — Вип. 21. — К. : Альтерпрес, 2012. — С. 145—155.
13. *Книш М. М.* Економічна і соціальна географія країн, що розвиваються : навч. посібник / М. М. Книш. — Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2006. — 264 с.
14. *Книш М. М.* Політико-географічна глобалістика : навч.-метод. посібник для самост.

роботи студентів / М. М. Книш, Л. І. Котик.— Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2012. — 138 с.
15. *Книш М. М.* Поняття “тероризм” у термінологічному апараті сучасної науки / М. М. Книш, Л. І. Котик, Г. В. Наконечна // Географія та туризм : наук. зб. / [Ред. кол. : Я. Б. Олійник (відп. ред.) та ін.]. — Вип. 33. — К. : Альтерпрес, 2015.

Інформаційні ресурси

1. Щорічник СІПРІ 2013 : Озброєння, роззброєння та міжнародна безпека [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.sipri.org/yearbook/2013/files/SIPRIYB13UKR.pdf>.
2. Brookings Institution [Electronic resource]. — Mode of access : <http://www.brookings.edu>.
3. Clinton Global Initiative [Electronic resource]. — Mode of access : <http://www.clintonfoundation.org>.
4. Food and Agriculture Organization UN [Electronic resource]. — Mode of access : www.fao.org.
5. Freedom House [Electronic resource]. — Mode of access : <http://www.freedomhouse.org>.
6. Global Footprint Network [Electronic resource]. — Mode of access : <http://www.footprintnetwork.org/en>.
7. Heidelberg Institute for International Conflict Research [Electronic resource]. — Mode of access : <http://www.hiik.de/en>.
8. Human Development Reports, 2014 [Electronic resource]. — Mode of access : <http://hdr.undp.org/en/content/human-development-report-2014>.
9. Institute for Economics and Peace [Electronic resource]. — Mode of access : <http://economicsandpeace.org>.
10. KOF Index of Globalization, 2015 [Electronic resource]. — Mode of access : http://globalization.kof.ethz.ch/media/filer_public/2015/03/04/rankings_2015.pdf.
11. Numbeo [Electronic resource]. — Mode of access : <http://www.num-beo.com>.
12. Open Society Foundations [Electronic resource]. — Mode of access : <http://www.opensocietyfoundations.org>.